

Ensiapureessä on erilaisia apuvälineitä, muun muassa tyhjiöpatjoja ja -lastoja, joilla loukkaantunut raaja voidaan tukea.

Milja Kuivalainen ja Antti Jouppi aloittivat työnsä Äkäslompolon rinteillä marraskuussa. Talvi Lapissa on molemmille ensimmäinen.

Tälle kaudelle Äkäslompolon rinteiden ensiapu on järjestetty uudella tavalla. Kun aiemmin ensiavusta vastasi Äkäslompolossa toimiva yksityinen lääkärikeskus MediYlläs, on tälle kaudelle rinnekeskukseen palkattu kaksi omaa työntekijää. Lähihoitaja **Milja Kuivalainen**, 29, ja sairaanhoitaja **Antti Jouppi**, 25, huolehtivat rinteessä loukkaantuneista.

– Suurin osa tapaturmista on pieniä, esimerkiksi venähdyksiä tai pieniä haavoja, he kertovat reilun kahden kuukauden kokemuksella.

Kaksikko aloitti työnsä marraskuussa, kun rinteet avautuivat.

– Toinen meistä päivystää aina, ja välillä olemme töissä samanaikaisesti.

Ensiavun ohella Kuivalainen työskentelee vuokraamossa eli myy hissilippuja, vuokraa välineitä ja toimii myyjänä vuokraamon yhteydessä olevassa urheilukaupassa. Jouppi puolestaan työskentelee hissivalvojana. Kun päivystyspuhelin hälyttää, muut hommat jäävät sikseen.

– Ensiapu on meidän ensisijainen työmme. Jos tulee hälytys ja minulla on parhaillaan asiakas vuokraamossa, ei auta kuin sanoa: nyt on mentävä, Kuivalainen kertoo.

Koska Jouppi on hissivalvojana jo valmiiksi ulkona, hän on yksöpäivystäjä silloin, kun molemmat ovat samanaikaisesti töissä. Tilanteesta riippuen EA-päivystäjä lähtee Y1:n rakennuksessa sijaitsevaan ensiapuhuoneeseen tai moottorikelkan kyydissä loukkaantuneen luo.

– Jos kyseessä on esimerkiksi käsivamma ja loukkaantunut pystyy istumaan moottorikelkan kyydissä, rinnetyöntekijä tuo loukkaantuneen ensiapuhuoneelle. Jos taas potilaan kuljettamiseen tarvitaan kelkan perään kiinnitettävää rekeä, EA-päivystäjä lähtee rinnetyöntekijän kanssa onnettomuuspaikalle, Kuivalainen kertoo.

– Jos potilas pitää nostaa reeni kyytiin, jo siihen tarvitaan kaksi ihmistä, Jouppi lisää.

Myös kaikilla rinnetyöntekijöillä on perustietämys ensiavusta. Heistä yksi on aina päivystysvuorossa ja lähtee hälytyksen

tullessa kelkalla onnettomuuspaikalle.

Haastavat olosuhteet

Sekä Kuivalainen että Jouppi ovat ensimmäistä kertaa töissä tunturissa. Molemmilla on kuitenkin taustaa joko ensiavusta tai sairaalapäivystyksestä työskentelystä. He ovat myös itse innokkaita laskijoita – niin suksilla kuin laudallakin.

– Olen laskenut koko ikäni. On etu, että laskee itsekin, mutta edellytys tälle työlle se ei ole, Kuivalainen sanoo.

Jouppi nyökkää.

– Vapaa-ajalla tulee käytyä paljon laskemassa, kun siihen on näin hyvä mahdollisuus.

Keski-Suomesta kotoisin oleva Kuivalainen on koulutukseltaan ensihoitoon suuntautunut lähihoitaja. Hän on työskennellyt ambulanssissa kuuden vuoden ajan. Jouppi puolestaan on sairaanhoitaja, jonka työkokemus akuuttihoidosta on kertynyt sairaalapäivystyksessä Tampereella.

Tunturiolosuhteet tuovat kuitenkin työhön omat haasteensa.

– Tämä on oma maailmansa, olosuhteet eroavat niin paljon tavallisesta ensihoidosta työskentelystä. Työväline on moottorikelkka ja työympäristö tunturi. Lisäksi täällä täytyy huomioida sää: kylmyys, tuuli ja lumisade, Kuivalainen sanoo.

– Evakuointi rinteestä täytyy tehdä nopeasti, jotta vältetään lisäongelmia. Kehojäähdytys nopeasti, kun makaa rinteessä. Jos näkyvyys on huono, on vaarana, että joku toinen laskee päälle, Jouppi lisää.

Pelastajien tulee ottaa monta asiaa huomioon. Esimerkiksi rekeä ei voi jättää kummun alle, jotta ylhäältä tulevat laskijat näkevät sen. Aina reeni kanssa ei pääse loukkaantuneen luo, vaan pelastajien on haettava potilas jalkapatikalla ja kannettava reeni kyytiin paareilla.

– Jos vahinko sattuu markettujen rinteiden ulkopuolella tai hyvin jyrkässä rinteessä, ei sinne välttämättä pääse kelkalla. Myös vakavissa onnettomuuksissa potilaan hakeminen on meidän vastuullamme. Me haemme hänet kelkalla ja kuljetamme paikkaan, johon ambulanssi pääsee, Jouppi

Loukkaantuneen kuljettamiseen voidaan käyttää selkärankaa tukevaa rankalautaa.

kertoo.

Loukkaantuneen kuljettamiseksi ensiapureessä on muun muassa erilaisia tyhjiöpatjoja ja -lastoja sekä selkärankaa tukeva rankalauta. Potilaan lämmittämiseksi käytetään erilaisia lämpöpakkauksia sekä tarvittaessa hypotermiapussia, jonka sisällä oleva avaruuslakana heijastaa potilaan ruumiinlämmön takaisin tähän.

Rauhallisuus valttia

Tärkeää ensiapupäivystäjän työssä on rauhallisuus ja hyvä paineensietokyky, Kuivalainen ja Jouppi pohtivat.

– Jos joutuu paniikkiin, alkaa säheltää.

Työnkuvaan kuuluu hoidon tarpeen ja kiireellisuuden arviointi sekä muiden työntekijöiden johtaminen onnettomuustilanteissa.

– Hälytämme tarvittaessa en-

sihoidon paikalle. Meidän tehtävämme on myös ohjata rinnetyöntekijöitä, jotka ovat meille apukäsinä. Heillä on monella arvokasta kokemusta erilaisista onnettomuuksista, kun ovat olleet täällä vuosia töissä.

Ensiapuhuoneessa Kuivalainen ja Jouppi pystyvät muun muassa aloittamaan kipulääkityksen, tekemään erilaisia mittauksia ja varmistamaan potilaan peruselintoiminnot.

– Pystymme mittaamaan potilaan verenpaineen, happisaturaation ja verensokerin. Varmistamme potilaan ilmatiet ja verenkierron ja voimme tarvittaessa aloittaa hoitoelvytyksen. Meillä on defibrillaattori ja lisähappea, ja voimme avata suonihteyden, he kertovat.

Kovin vakavia onnettomuuksia ei tänä talvena ole ainakaan vielä sattunut, mutta muutaman kerran on ensiapukaksikon mu-

”

Suurin osa vahingoista aiheutuu omista kaatumisista ja merkatuilla rinteillä. Suksilla laskijoilla on paljon polvivammoja, ja laudalla laskijoilla rannevammat ovat yleisiä.

kaan potilas jouduttu evakuoimaan rinteestä. Tavallisimmin laskijoiden vammat ovat polvien, ranteiden, olkapäiden ja sormien vammoja.

– Suurin osa vahingoista aiheutuu omista kaatumisista ja merkatuilla rinteillä. Suksilla laskijoilla on paljon polvivammoja, ja laudalla laskijoilla rannevammat ovat yleisiä, Jouppi kertoo.

Mikään ryhmä ei kaksikon mukaan vaikuttaisi olevan erityisen tapaturma-altis.

– Tapaturmia sattuu sekä suomalaisille että ulkomaalaisille, miehille ja naisille, aikuisille ja lapsille, aloittelijoille ja kokeneille laskijoille, Kuivalainen kertoo.

Haave Lapissa työskentelystä

Ylläs oli ennestään Kuivalaiselle ja Joupille melko tuntematon. Jouppi oli käynyt tunturikohteessa kerran, Kuivalainen ei kertaakaan. Yhteistä molemmille oli myös se, että haave Lapissa työskentelystä oli itänyt jonkin aikaa.

– Pitkään olin miettinyt, että haluaisin Lappiin töihin. Minulla on kaksi ammattia, ja olen koulutautunut myös parturikampaajaksi. Tähän paikkaan hain viime kesänä, Kuivalainen kertoo.

Joupin tarina on samankaltainen.

– Viime talvena näihin aikoi-

hin heräsi ajatus siitä, että olisi hauskaa asua yhden talvikauden ajan Lapissa, hän sanoo.

Molempien mukana pohjoiseen muuttivat myös puoliso ja koirat. Kuivalaisen kumppani tekee graduaan sekä yksittäisiä vuoroja välinevuokraamossa, Joupin puoliso taas sai töitä sairaanhoitajana Kittilässä. Asunnon löytäminen sen sijaan oli hankalaa.

– Oli vaikeaa! Löysimme lopulta talvikaudeksi vuokraamokin Hannukaisesta, mutta juuri varmistui, että pääsemme muuttamaan kesän alussa Äkäslompolon kylään. Nyt meillä ei ole kiire täältä pois, Kuivalainen hymyilee.

Jouppi puolestaan päätyi asumaan puolen tunnin ajomatkan päähän Snow Village -lumikylän lähistölle.

Elämä Ylläksellä viehättää molempia.

– Luonto on lähellä, ja vapaapäivinä pääsee helposti rinneeseen, hiihtämään ja retkille. Täällä on myös paljon samanhenkisiä ihmisiä ja muita kausityöntekijöitä, Kuivalainen sanoo.

– Yhteisö on tiivis. Kylällä käytössä näkee aina paljon tuttuja, Jouppi lisää.

Johanna